

ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมด้านสุขภาพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
ในจังหวัดสุรินทร์

นาย สมหมาย สุพรรณภาพ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาประชากรศาสตร์ ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2541

ISBN 974-332-295-7

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**FACTORS AFFECTING HEALTH BEHAVIOR OF SIXTH GRADE
STUDENTS IN SURIN PROVINCE**

Mr. Sommai Supunnapop

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in Demography**

Department of Sociology and Anthropology

Graduate School

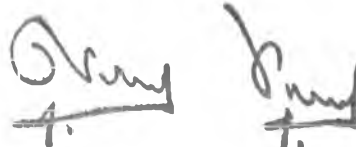
Chulalongkorn University

Academic Year 1998

ISBN 974-332-295-7

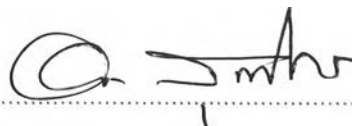
หัวข้อวิทยานิพนธ์ ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมด้านสุขภาพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
ในจังหวัดสุรินทร์
โดย นายสมหมาย สุพรรณภพ
ภาควิชา สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญพร ธีระสวัสดิ์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโท

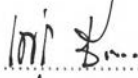

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ นายแพทย์สุภวัฒน์ ชุตินวงศ์)

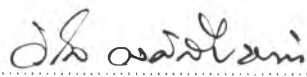
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อารง สุทธาสาสน์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญพร ธีระสวัสดิ์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.วิไล วงศ์สีปชาติ)

สมหมาย สุพรรณภพ: ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมด้านสุขภาพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
ในจังหวัดสุรินทร์ (FACTORS AFFECTING HEALTH BEHAVIOR OF SIXTH
GRADE STUDENTS IN SURIN PROVINCE)

อาจารย์ที่ปรึกษา: รศ. ดร. เพ็ญพร ชีระสวัสดิ์, 133 หน้า. ISBN 974-332-295-7

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมด้านสุขภาพของนักเรียน
กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
จังหวัดสุรินทร์ ปีการศึกษา 2540 โดยเลือกตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน ได้อำเภอที่เป็นตัวอย่าง 6 แห่ง
โรงเรียนที่เป็นตัวอย่าง 15 แห่ง และนักเรียนที่เป็นตัวอย่าง 531 คน และเก็บรวบรวมข้อมูลโดยให้นักเรียนที่
เป็นตัวอย่างกรอกแบบสอบถามด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์แบบสองตัวแปรระหว่างพฤติกรรมด้านสุขภาพของนักเรียนกับ
ตัวแปรอิสระ พบว่าตัวแปรอิสระที่มีผลต่อพฤติกรรมด้านสุขภาพของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
ที่ระดับ 0.01 ได้แก่ ความรู้ด้านสุขภาพของนักเรียน ทักษะคิดด้านสุขภาพของนักเรียน เพศของนักเรียน
เขตที่พักอาศัยของนักเรียน การศึกษาของผู้ปกครองของนักเรียน อาชีพของผู้ปกครองของนักเรียน
สภาพแวดล้อมทางบ้านของนักเรียน การเปิดรับข่าวสารด้านสุขภาพของนักเรียน การเอาใจใส่ดูแลของ
ผู้ปกครองต่อสุขภาพของนักเรียน และการเอาใจใส่ดูแลของครูประจำชั้นต่อสุขภาพของนักเรียน

สำหรับการวิเคราะห์ความสัมพันธ์แบบหลายตัวแปรด้วยการวิเคราะห์การจำแนกพหุนั้นเมื่อ
ควบคุมตัวแปรอิสระตัวอื่นๆ แล้ว พบว่าตัวแปรที่มีผลต่อพฤติกรรมด้านสุขภาพของนักเรียนอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ได้แก่ การเอาใจใส่ดูแลของผู้ปกครองต่อสุขภาพของนักเรียน ความรู้ด้าน
สุขภาพของนักเรียน เพศของนักเรียน และการเอาใจใส่ดูแลของครูประจำชั้นต่อสุขภาพของนักเรียน

ภาควิชา สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา
สาขาวิชา ประชากรศาสตร์
ปีการศึกษา 2541

ลายมือชื่อนิติ
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

C 830435
KEY WORD:

: MAJOR SOCIOLOGY AND ANTHROPOLOGY (DEMOGRAPHY)

HEALTH BEHAVIOR / SIXTH GRADE STUDENTS

SOMMAI SUPUNNAPOP: FACTORS AFFECTING HEALTH BEHAVIOR OF
SIXTH GRADE STUDENTS IN SURIN PROVINCE. THESIS ADVISOR

ASSO. PROF. PENPORN TIRASAWAT, PhD. 133 pp. ISBN 974-332-295-7

The purpose of this study is to investigate factors affecting health behavior of students. Five hundred and thirty one students of the 1997 academic year participated in this study. They were randomly selected from fifteen schools in six districts of Surin Province. Data were gathered through self-administered questionnaire.

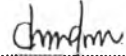
The independent variables which significantly influenced health behavior of students include student's knowledge about health, student's attitude towards health, gender of student, area of residence, education of parent, occupation of parent, home environment, media exposure on health, parent's concern about health of student, and teacher's concern about health of student. These independent variables were significantly influenced health behavior of students

Results from the multiple classification analysis indicated that when all other independent variables were controlled for, four variables, namely: parent's concern about health of student, student's knowledge about health, gender of student, and teacher's concern about health of student, were significantly influenced health behavior of students.

ภาควิชา.....สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา

สาขาวิชา.....ประชากรศาสตร์

ปีการศึกษา..... 2541

ลายมือชื่อนิสิต.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาจาก รองศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญพร ชีระสวัสดิ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้สละเวลาอันมีค่าเพื่อให้คำแนะนำและให้ข้อคิดเห็นรวมทั้งแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ตั้งแต่เริ่มดำเนินการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อารง สุทธาศาสตร์ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.วิไล วงศ์สืบชาติ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ และขอขอบพระคุณคณาจารย์สถาบันประชากรศาสตร์และคณาจารย์ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยาทุกท่านที่ได้กรุณาถ่ายทอดความรู้อบรม สั่งสอนจนกระทั่งสำเร็จการศึกษา

ขอขอบพระคุณคุณศิริวรรณ ศิริบุญ ที่ได้คำแนะนำความรู้ทางค่านสถิติ และการวิเคราะห์ข้อมูล คุณชัยวิทย์ วรบุตร ที่อำนวยความสะดวกในการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ คุณปราณี แหวนทองคำ ที่ประสานงานในการสอบวิทยานิพนธ์ และขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ของสถาบันประชากรศาสตร์ทุกท่านที่อำนวยความสะดวกในการจัดทำวิทยานิพนธ์

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์ ผู้อำนวยการโรงเรียน อาจารย์ใหญ่โรงเรียน และครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนที่เป็นตัวอย่างทุกท่านที่อำนวยความสะดวกให้การเก็บรวบรวมข้อมูลจนสำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี และขอขอบใจนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เป็นตัวอย่างทุกคนที่ให้ความร่วมมือตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณนายแพทย์เอกชัย ปัญญาวัฒนากุล ผู้อำนวยการโรงพยาบาลกาบเชิงที่ให้โอกาสลาศึกษาต่อ ให้กำลังใจ และให้ความช่วยเหลือในทุกๆ ด้านมาโดยตลอด

ขอกราบขอบพระคุณบิดามารดาเป็นอย่างสูง ที่ท่านให้ความช่วยเหลือ สนับสนุนในด้านการศึกษา และเป็นกำลังใจตลอดมา และท้ายที่สุดผู้วิจัยขอขอบคุณคุณโสภิตา สุพรรณภพ ที่ช่วยเหลือในการจัดทำวิทยานิพนธ์ ให้กำลังใจ และหาทุนทรัพย์ในการศึกษา

สารบัญ

หน้า	
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญแผนภูมิ	ญ
บทที่	
1 บทนำ	1
1.1 ความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา	4
1.3 แนวคิดเชิงทฤษฎี	4
1.4 กรอบการศึกษา	14
1.5 ผลงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง	16
1.6 สมมติฐานการศึกษา	26
1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	28
2 ระเบียบวิธีวิจัย	29
2.1 ประชากรเป้าหมาย	29
2.2 ขนาดของตัวอย่าง	29
2.3 วิธีเลือกตัวอย่าง	30
2.4 ขอบเขตของการศึกษา	32
2.5 ข้อตกลงเบื้องต้น	32
2.6 เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล	32
2.7 การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ	33
2.8 การวิเคราะห์และการนำเสนอข้อมูล	34
2.9 นิยามศัพท์	34
2.10 นิยามตัวแปรและการสร้างดัชนี	35
2.11 ลักษณะทั่วไปของข้อมูล	40

สารบัญ (ต่อ)

หน้า	
บทที่	
3 การวิเคราะห์ข้อมูล	47
3.1 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์แบบสองตัวแปรระหว่างพฤติกรรม ด้านสุขภาพของนักเรียนกับปัจจัยหลัก ปัจจัยเสริม และปัจจัยสนับสนุน	47
3.2 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์แบบหลายตัวแปรระหว่างพฤติกรรม ด้านสุขภาพกับปัจจัยหลัก ปัจจัยเสริม และปัจจัยสนับสนุน	62
บทที่	
4 สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ	84
4.1 สรุปผลการศึกษา	86
4.2 ข้อเสนอแนะ	91
รายการอ้างอิง	93
ภาคผนวก	103
ประวัติผู้วิจัย	123

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่

1	จำนวนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนที่เป็นตัวอย่าง จำแนกตามอำเภอ และเขตที่ตั้งของโรงเรียน	31
2	การกระจายอัตราร้อยละของพฤติกรรมด้านสุขภาพของนักเรียน ปึงจ้ยหลัก ปึงจ้ยเสริม และปึงจ้ยสนับสนุน	42
3	การกระจายอัตราร้อยละของพฤติกรรมด้านสุขภาพจำแนกตามปึงจ้ยหลัก	49
4	การกระจายอัตราร้อยละของพฤติกรรมด้านสุขภาพจำแนกตามปึงจ้ยเสริม	52
5	การกระจายอัตราร้อยละของพฤติกรรมด้านสุขภาพจำแนกตามปึงจ้ยสนับสนุน	59
6	แสดงค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ	64
7	คะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมด้านสุขภาพของนักเรียนจำแนกตามตัวแปรอิสระ ด้วยวิธีการจำแนกหมู่	68
8	สรุปความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมด้านสุขภาพของนักเรียนกับปึงจ้ยหลัก ปึงจ้ยเสริม และปึงจ้ยสนับสนุน โดยตารางไขว้ และทดสอบด้วยสถิติไคสแควร์	86
9	สรุปความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมด้านสุขภาพของนักเรียนกับปึงจ้ยหลัก ปึงจ้ยเสริม และปึงจ้ยสนับสนุน เมื่อควบคุมตัวแปรอิสระตัวอื่นๆ โดยวิธีการจำแนกหมู่	88

สารบัญแผนภูมิ

หน้า

แผนภูมิที่

1. ขั้นตอนการวิเคราะห์หาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมด้านสุขภาพ
(PRECEDE framework) ตามแนวคิดของกรีนและคณະ 13
2. กรอบการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมด้านสุขภาพของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดสุรินทร์ 15